

ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
Emotional Quotient of School administrators Factors affecting the Success of Administration in
Schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area 2

อรวิชัย โคตรเคน*

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์**

ดร.รัชฎาพร พิมพ์ชัย***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา เปรียบเทียบ หาความสัมพันธ์และอำนาจพยากรณ์ ระหว่างปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน และหาแนวทางพัฒนาปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำนวน 327 คน โดยใช้การคำนวณจากตารางของเครจซี่ และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นมาตราส่วนประมาณค่าประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (%) ค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระหว่าง กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระกัน (t-test ชนิด Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
5. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์, ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต และปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลต่างอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

6. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข มีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

7. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขไว้ด้วย

ABSTRACT

The purpose of this research was to compare, examine the relationship, and find out the predictive power between the emotional quotient factors of administrators and the administration success in schools under the Office of Nakhon Phanom Primary Educational Service Area 2, as perceived by school administrators and teachers; and to establish the guidelines for developing emotional quotient factors. The size of the samples was determined using the Krejcie and Morgan's Sample Size Estimation Table. The samples involved in the study were 327 people comprising school administrators and teachers. The instrument used for collecting data was a set of a five – point – rating scale questionnaire. Statistics employed to analyze data were percentage, means, standard deviation, t–test t (Independent Samples), One – Way ANOVA, Pearson's Product Moment Correlation, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The findings of this research were as follows:

1. The emotional quotient factors of school administrators as perceived by school administrators and teachers, as a whole and each aspect, were at a high level.

2. The school administration success as perceived by school administrators, and teachers, as a whole and each aspect were at a high level.

3. The emotional quotient factors of school administrators as perceived by administrators, and teachers classified by gender, work experience and school sizes showed no difference, whereas opinions generated by the samples with different positions were different with the statistical significant level of .01.

4. The school administration success as perceived by administrators, and teachers classified by gender, work experience and school sizes showed no difference, whereas opinions generated by the samples with different positions were different with the statistical significant level of .01.

5. The emotional quotient factors and the school administration success had a positive relationship at the .01 level of significance.

6. The emotional quotient factors of school administrators in terms of being good, smart and happy had a predictive power toward school administration success at the .01 level of significance.

7. The research proposed the guidelines for developing the emotional quotient factors of school administrators in term of being good, smart and happy.

Keywords: Emotional Quotient, The Success of Administration

ภูมิหลัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) กล่าวว่าสถานศึกษา มีผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ และรับผิดชอบการบริหารงานของโรงเรียนที่มีโครงสร้างการบริหารงานตามกฎหมายที่มีขอบข่ายภารกิจที่กำหนดซึ่งการแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามกฎกระทรวงและระเบียบที่คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษากำหนด ซึ่งจะแบ่งส่วนราชการเป็นกลุ่ม หรือฝ่าย หรืองาน ตลอดจนกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ซึ่งจะต้องครอบคลุมขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนที่ตื่นอกจากความสามารถทางด้านสติปัญญาแล้วผู้บริหารจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ เช่น การที่ผู้บริหารสามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ตามที่กรมสุขภาพจิตได้เสนอไว้ เมื่อเทียบกับการปฏิบัติงานจริงของผู้บริหารตามความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป งานทุกงานมีความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ นอกจากจะช่วยให้พัฒนาตนเองแล้ว ยังสามารถสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพลดการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ลดความผิดพลาดในการบริหารงาน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในและนอกโรงเรียน ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และพัฒนาการบริหารงานโรงเรียนของตน ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์จึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ซึ่งผลการศึกษายุทธศาสตร์จะทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์และความสำเร็จในการบริหารงานในโรงเรียน เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
2. ความสำเร็จของการบริหารงานใน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน อยู่ในระดับใด
3. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
4. ความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
5. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กันอย่างไร

6. ปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนใดบ้างที่มีอำนาจพยากรณ์ความสำเร็จของการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีต่อปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ที่มีต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน ที่มีต่อปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

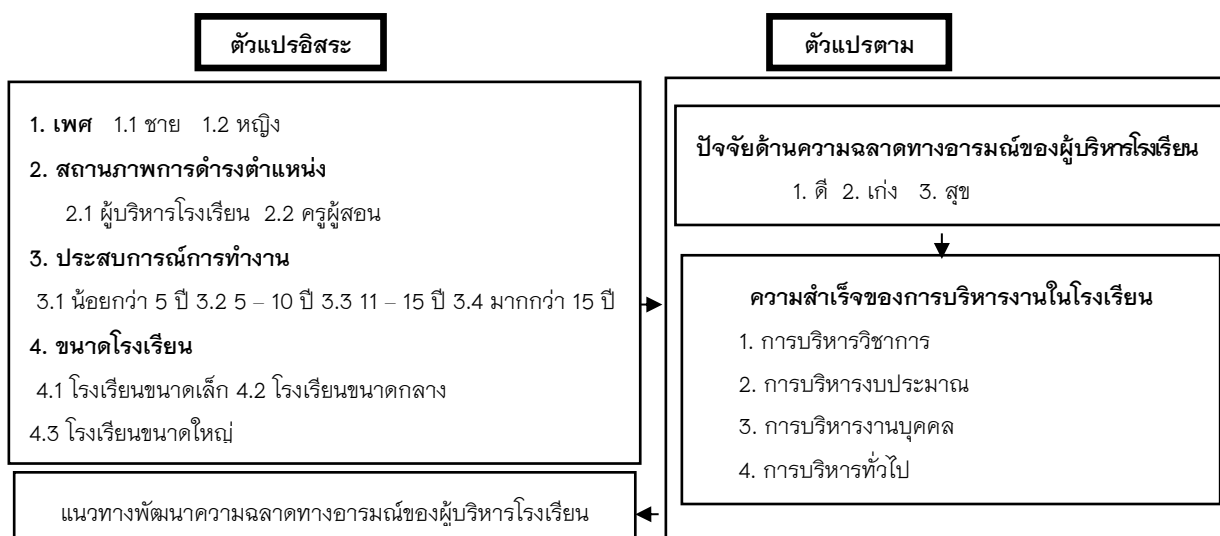
4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน ที่มีต่อความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

6. เพื่อหาอำนาจพยากรณ์ของปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อความสำเร็จของการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน

7. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 2,155 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 185 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,970 คน จาก 185 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครพนม เขต 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 327 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 93 คน และครูผู้สอน จำนวน 234 คน จาก 93 โรงเรียน การสุ่มกลุ่มตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นแบบเลือกตอบ หรือแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเสนอคำร้องต่อสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร โดยออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 327 ฉบับ เก็บข้อมูลทางไปรษณีย์และด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ คือ การหาอำนาจจำแนก ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item total Correlation) ของเพียร์สัน (Pearson) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือค่าเฉลี่ย, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test, การวิเคราะห์ค่าที่ t-test, การหาค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน, การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่ละขั้นตอน

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
3. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีสถานภาพ การดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจำแนกตาม เพศ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนผู้ที่มีสถานภาพการดำรง ตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01
5. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน มีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
6. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุข มีอำนาจพยากรณ์ ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
7. การวิจัยครั้งนี้ได้นำเสนอแนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านดี ด้านเก่ง และด้านสุขไว้ด้วย

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ การที่ผู้บริหารสามารถควบคุมตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบ มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหาต่างๆ มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความพอใจในชีวิต มีความสุขสงบทางใจและ สามารถแสดงหรือกระทำการสิ่งต่างๆ ออกมาได้เหมาะสม จนเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลอื่น ทำให้บุคคลอื่นรู้สึกดี อยากร่วมงานด้วย อันจะทำให้งานที่ทำประสบความสำเร็จ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับดิลกฤทธิ์ อภิวัฒน์สิงหะ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหาร วิทยาลัยการศึกษานานาชาติเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหาร วิทยาลัยการศึกษานานาชาติเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูง
2. ความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ที่เป็นเช่นนี้เกิด จากกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 12) ได้ระบุแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง พ.ศ. 2550 อย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์รักษ์ ทันเพื่อน (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของ ผู้บริหาร วิทยาลัยการศึกษานานาชาติเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า ระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับสูงทุกด้าน
3. ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน จำแนกตาม เพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานและขนาดของโรงเรียน พบว่า
  - 3.1 ผู้ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงออกซึ่งลักษณะของการเป็น

คนดี แสดงศักยภาพความเป็นคนเก่ง และประพฤติตนเป็นคนที่มีความสุข ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แก่บุคคลที่อยู่ใกล้ชิดไม่ว่าใครหรือบุคคลเพศใดก็สามารถเห็นลักษณะดังกล่าวอย่างชัดเจนจึงทำให้บุคคลที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของธัญญารัตน์ ทับทิม (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่า ว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้ที่มีสถานะภาพการดำรงตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าผู้ที่มีสถานะภาพการดำรงตำแหน่งครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนจะมีประสบการณ์โดยตรงเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์มากกว่าครูผู้สอน เพราะผู้บริหารจะเข้าใจสภาพการณ์ความเป็นคนดี คนเก่ง และคนมีความสุขของผู้บริหารคนอื่น ๆ เพราะตนเองเป็นผู้บริหารโรงเรียนเช่นกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของธัญญารัตน์ ลามุล (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ ผลการวิจัย พบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกัน โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นสูงกว่าครูผู้สอน

3.3 ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เมื่อผู้บริหารโรงเรียนแสดงพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ออกมาอย่างชัดเจนที่ผู้วิจัยอภิปรายในข้อ 3.1 แล้วดังนั้นไม่ว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนไม่ว่าจะมีไม่ว่าจะมีประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันก็ไม่ได้ทำให้ความรู้สึกและความคิดเห็นแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของนงคริษฐ์ ทันเพื่อน (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สกลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากไม่ว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนจะปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันก็จะไม่ทำให้เกิดความรับรู้เกี่ยวกับปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของธัญญารัตน์ ทับทิม (2557, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี ผลการวิจัยพบว่าความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนจำแนกตามเพศ สถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

4.1 ผู้ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริหารวิชาการและด้านการบริหารงบประมาณ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าที่มีเพศชาย ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะงานการบริหารวิชาการและงานการบริหารงบประมาณเป็นเรื่อง

ละเอียดอ่อนโดยทั่วไปเพศชายจะขาดความละเอียดอ่อนในการพิจารณารายละเอียดต่างๆ จึงมองว่าความสำเร็จในการบริหารงานทั้งสองงานต่ำ ส่วนของงานบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปเป็นเรื่องที่จริงจัง แล้วเรื่องดังกล่าวอาจจะเป็นเรื่องที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจนมาก เช่น การขออัตราค่าจ้าง การขอรับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ จึงทำให้ไม่ว่าใครๆ หรือบุคคลเพศใดก็ตามมองสภาพการณ์ดังกล่าวได้ชัดเจนจึงทำให้ผู้ที่มีเพศแตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารบุคคลและการบริหารทั่วไปไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระพงษ์ นนทะคุณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถภาพการบริหารและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบสมรรถภาพการบริหารงานและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.2 ผู้ที่มีสถานภาพการดำรงตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การบริหารวิชาการและการบริหารบุคคล มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน การบริหารงบประมาณและการบริหารทั่วไป มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นมากกว่าครูผู้สอน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารงานต่างๆ ด้วยตัวเอง และมองเห็นการดำเนินงานในภาพรวมชัดเจนมากกว่าครูผู้สอนที่อาจได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานในฝ่ายงานใดงานหนึ่ง จึงทำให้มองความสำเร็จในงานต่างๆ ต่ำกว่าผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของณัฐธยา ลามูล (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมแตกต่างกัน

4.3 ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสำเร็จในการบริหารงานในโรงเรียนด้านต่างๆ ออกมาเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เช่น การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การจัดทำงบประมาณ จึงทำให้ไม่ว่าได้ทำงานมานานมากน้อยเพียงใด ก็เห็นสิ่งต่างๆ เหมือนกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของมานา ชื่นใจ (2558, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่าระดับประสิทธิผลการบริหารงานโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน โดยรวมรายด้านไม่แตกต่างกัน

4.4 ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนประถมศึกษาไม่ว่าจะมีขนาดแตกต่างกันก็ตามแต่ระบบงานจะเป็นระบบเดียวกัน จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนไม่ว่าจะอยู่ในโรงเรียนขนาดใดก็ตามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวีระพงษ์ นนทะคุณ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสมรรถภาพการบริหารและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบสมรรถภาพการบริหารงานและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน ตามทฤษฎีของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยรวมพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวก อย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ .566 ส่วนปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 3 ด้าน และความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ คือ การที่ผู้บริหารสามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม กับบุคคลและสถานการณ์ มีผลที่ตามมาเป็นที่พึงพอใจหรือให้ผลดีต่อทั้งตัวผู้บริหารเองและผู้ที่รับอารมณ์นั้น องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ตามที่กรมสุขภาพจิตได้เสนอไว้ เมื่อเทียบกับการปฏิบัติงานจริงของผู้บริหาร ตามความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป งานทุกงานมีความสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยพัฒนาควบคุมกันไปอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ นอกจากจะช่วยในการพัฒนาตนเองแล้ว ยังสามารถสร้างองค์กรที่มีประสิทธิภาพลดการขัดแย้งในการปฏิบัติงาน ลดความผิดพลาดในการบริหารงาน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งในและนอกโรงเรียน จึงทำให้ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับดิลกฤทธิ์ อภิวัฒน์สิงหะ (2550, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับ ความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

6. อำนาจพยากรณ์ของปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 โดยปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่นำมาวิเคราะห์ จำนวน 3 ด้าน พบว่ามี ทุกด้านสามารถพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือปัจจัยด้านสุข ปัจจัยด้านดี และปัจจัยด้านเก่ง ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์ความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียน ได้ร้อยละ 48.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ $\pm .178$ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนทุกด้านเป็น ปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนซึ่งสอดคล้องกับ มาเนา ชื่นใจ (หน้า 172, 2558) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลในการบริหารงานโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการบริหารงานของโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 คือ ด้านการ สร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง และการตระหนักรู้อารมณ์ของตนเอง

7. แนวทางการพัฒนาปัจจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อให้เกิดความสำเร็จของการบริหารงานในโรงเรียน ควรได้รับการพัฒนา คือปัจจัยด้านดี ปัจจัยด้านเก่ง และปัจจัยด้านสุข ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ สามารถแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและสถานการณ์ มีผลที่ตามมาเป็นที่พึงพอใจหรือให้ผลดีต่อทั้งตัวผู้บริหารเองและผู้ที่รับอารมณ์นั้น เพื่อพัฒนาความสำเร็จในการบริหารงานโรงเรียนให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ควรมีการส่งเสริมพัฒนาปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนให้อยู่ในระดับดีมากกว่าเดิมตามเป้าหมายที่วางไว้อยู่ในระดับดีมากกว่าเดิม

1.2 ความสำเร็จในการบริหารงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ควรมีการส่งเสริมพัฒนาความสำเร็จในการบริหารงานในโรงเรียนให้อยู่ในระดับดีมากกว่าเดิม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูผู้สอน หรือความพึงพอใจของครูผู้สอน

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์จากแนวคิดหรือหลักการทฤษฎีอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). “กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 124 ตอนที่ 24.ก.หน้า 29- 30. 16 พฤษภาคม 2550.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2548). คู่มือความฉลาดทางอารมณ์:ฉบับปรับปรุง. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2556). คู่มือการจัดกิจกรรม “ฝึกคิดแก้ปัญหาพัฒนา EQ” สำหรับ อาสาสมัคร แกนนำ ศูนย์เพื่อนใจ To Be Number One ฉบับปรับปรุง ปี 2556. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ณัฐธยา ลามุล. (2558). ความฉลาดทางอารมณ์กับประสิทธิผลการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพุกตาหาร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. นครพนม : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- ดิลกฤทธิ อภิวฒนสิงหะ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของ ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 . วิทยานิพนธ์ ค.ม. กำแพงเพชร : มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ธัญญารัตน์ ทับทิม. (2557). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สิงห์บุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- นงคริ์รักษ์ ทันเพื่อน. (2550). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- มานา ชื่นใจ. (2558). ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 23. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วีระพงษ์ นนทะคุณ. (2550). สมรรถภาพการบริหารและความสำเร็จในการบริหารงานของผู้บริหาร โรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.